

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 196/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň namietaného porušenia čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Krajského súdu v Bratislave a jeho uznesením sp. zn. 15 CoE 83/2012 z 31. mája 2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 15 Er 3707/2011 z 19. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. septembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením sp. zn. 15 CoE 83/2012 z 31. mája 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 Er 3707/2011 z 19. marca 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľkou podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd svojím napadnutým rozhodnutím zamietol žiadosť sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov v spojitosti s § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o rozhodcovskom konaní“). Krajský súd na odvolanie sťažovateľky svojím napadnutým rozhodnutím rozhodol o potvrdení prvostupňového rozhodnutia okresného súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti a taktiež o zamietnutí návrhov sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V ostatnom podala sťažovateľka na ústavnom súde sťažnosť.

3. Argumentáciu sťažovateľky v podanej sťažnosti možno zhrnúť do niekoľkých rovín. V prvej rovine sťažovateľka atakuje samotnú právomoc okresného súdu ako súdu exekučného v exekučnom konaní pri rozhodovaní o udelení poverenia zvolenému súdному exekútorovi preskúmať exekučný titul, ktorým bol rozsudok rozhodcovského súdu. V ďalšom sťažovateľka poukazuje na závažné procesné pochybenia v postupe všeobecných súdov v rozpore s § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ako aj nezačatie konania o prejudiciálnej otázke pred Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“). Sťažovateľka výslovne poukázala na to, že *„Všeobecné súdy postupovali v priamom rozpore so záväznou interpretáciou práva EÚ obsiahnutou v rozsudku Súdneho dvora EÚ z 21. 2. 2013 sp. zn. C-472/11 Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai, Viktória Csipai a porušili tak požiadavky na účinnú súdnu ochranu práv, ktoré sťažovateľovi priznáva právo EÚ, tak ako je garantovaná článkom 47 Charty základných práv Európskej únie“*, a to v dôsledku toho, že *„(a) vôbec neinformovali sťažovateľa o ex offo konštatácii nekalej povahy zmluvnej podmienky, (b) vôbec nevyzvali sťažovateľa, aby sa kontradiktórne vyjadril k nekalej povahe zmluvnej podmienky, (c) vôbec neumožnili sťažovateľovi vyjadriť sa s účelom ovplyvniť súdne rozhodnutie, (d) vôbec neumožnili sťažovateľovi vykonať jeho majetkové právo dopytom na povinného o jeho úmysle uplatňovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky“*. Podľa názoru sťažovateľky zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmavania ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy. Na podporu svojej argumentácie poukázala aj na vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a Súdneho dvora Nemeckej spolkovej republiky.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej v záhlaví tohto rozhodnutia označených práv napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ktoré v ďalšom zruší a vec vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

II.A

K namietanému porušeniu označených základných práv a slobôd napadnutým rozhodnutím okresného súdu

7. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ

môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

8. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto ňou podanú sťažnosť v tejto jej časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B

K namietanému porušeniu označených základných práv a slobôd napadnutým rozhodnutím krajského súdu

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

10. Ústavný súd po preskúmaní predmetu tejto sťažnosti a v kontexte aj svojich zistení dospel k záveru, že použitá argumentácia sťažovateľky v podanej sťažnosti je totožná s jej právnou argumentáciou, ktorú použila v stovkách predošlých sťažností, ktorými sa ústavný súd už zaoberal v uplynulom období a v ktorých atakovala právne závery všeobecných súdov vo vzťahu k právnemu posudzovaniu rozhodcovských doložiek ako nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách vrátane posúdenia zmlúv o úvere koncipovaných formulárovou formou ako spotrebiteľských zmlúv v nadväznosti na podmienky v nich uvedené. Vzhľadom na totožnosť tak v osobe sťažovateľky, ako aj totožnosť v použitej právnej argumentácii a skutkových okolnostiach, ktoré boli podstatné pre ustálenie záverov všeobecných súdov aj v prípadoch predošlých, dospel ústavný súd k záveru, že vzhľadom na to, že sťažovateľke sú známe dôvody odmietnutia sťažností v obdobných prípadoch a ustálený právny názor ústavného súdu na danú právnu problematiku v závislosti od predmetu napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a ňou použitej argumentácie bez relevantných zmien, nie je potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia, ako to je aj v prípade tejto sťažnosti. Vzhľadom na uvedené sa preto ústavný súd plne stotožňuje s odôvodnením svojich predchádzajúcich rozhodnutí (napr. sp. zn. I. ÚS 379/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. I. ÚS 381/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. I. ÚS 220/2011 z 9. júna 2011...), ktoré skončili odmietnutím podobných a opakujúcich sa sťažností sťažovateľky z dôvodov tam uvedených. Ústavný súd v takýchto a obdobných prípadoch nemá dôvod meniť svoje už ustálené právne názory, a preto v podrobnostiach odkazuje na svoje už citované svoje rozhodnutia. Reagujúc na sťažovateľkou predostretú doplnenú argumentáciu o „... *dôležitú právnu argumentáciu vyplývajúcu z uznesenia Krajského súdu v Bratislave 18 CoE 641/2011 zo dňa 30. 11. 2012*“ ústavný súd považuje za potrebné (k existencii obsahovo odlišnej judikatúry všeobecných súdov) doplniť, že nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovacia prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

11. K námietkam sťažovateľky vzťahujúcim sa na prejudiciálne konanie ústavný súd konštatuje, že sa plne stotožňuje s odôvodnením svojich predchádzajúcich rozhodnutí (napr. sp. zn. I. ÚS 3/2013 zo 16. januára 2013, sp. zn. I. ÚS 110/2013 z 20. februára 2013, I. ÚS 157/2013 z 13. marca 2013, sp. zn. I. ÚS 146/2013 z 13. marca 2013,

sp. zn. II. ÚS 344/2013 z 19. júna 2013, sp. zn. II. ÚS 365/2013 z 26. júna 2013...), ktoré skončili odmietnutím rovnakých sťažností sťažovateľky z dôvodov tam uvedených. Ústavný súd v takýchto prípadoch nemá dôvod meniť svoje už ustálené právne názory vyslovené v predošlých rozhodnutiach, na ktoré preto v podrobnostiach odkazuje, a konštatuje, že svoje už vyslovené právne názory k nastoleným otázkam považuje z ústavného hľadiska za ústavne konformné a právne akceptovateľné, v dôsledku čoho hodnotí sťažovateľkou predostretú argumentáciu za neopodstatnenú. Navyše, ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľky aj na rozhodnutie Súdneho dvora sp. zn. C-76/10 zo 16. novembra 2010 vydané vo veci iniciovanej sťažovateľkou, ako aj na ďalšiu početnú judikatúru Súdneho dvora (napr. C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05, C-243/08, C-40/08, C-227/08 a C-76/10) dotýkajúcu sa problematiky spotrebiteľského práva, ktoré podporujú právne závery ústavným súdom predostreté v jeho predošlých rozhodnutiach a ktoré sú aj sťažovateľke notoricky známe. V ostatnom poukazuje na najnovší rozsudok Súdneho dvora z 27. februára 2014 vo veci C-470/12, bod 41 (v rámci sporu, ktorého účastníkom je sťažovateľka, pozn.), v ktorom Súdny dvor výslovne deklaroval, že „možnosť súdu skúmať nekalú povahu podmienky aj bez návrhu predstavuje vhodný prostriedok na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice Rady 93/13/EHS, teda zabránenie tomu, aby bol jednotlivý spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32, a Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25)“.

12. K sťažovateľkou nastolenej potrebe nariadenia pojednávania podľa § 57 ods. 5 Exekučného poriadku ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že namietaná zákonná úprava sa viaže na postup všeobecného súdu v exekučnom konaní smerujúci k zastaveniu už prebiehajúceho exekučného konania, pričom z uznesenia okresného súdu sp. zn. 15 Er 3707/2011 z 19. marca 2012 je zrejmé, že o otázke zastavenia exekučného konania sa nerozhodovalo. Postup okresného súdu v napadnutom rozhodnutí sa odvíjal od § 44 Exekučného poriadku, podľa ktorého rozhodnutiu o otázke vydania/nevydania poverenia

súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie súdom nepredchádza nariadenie pojednávania ako zákonom daná ani fakultatívna možnosť. V tomto ohľade je opäť argumentácia sťažovateľky postavená mimo rámca platnej právnej úpravy a z tohto dôvodu zjavne neopodstatnená. Ústavný súd zároveň dodáva, že postup všeobecných súdov v exekučnom konaní podľa § 44 Exekučného poriadku bol už predmetom ústavného prieskumu ústavným súdom, a to predovšetkým v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 22/2014 z 22. januára 2014 (doručenom sťažovateľke 13. februára 2014, pozn.), ktorým bola ňou podaná sťažnosť odmietnutá v rovnakej časti ako zjavne neopodstatnená, ako aj v uznesení sp. zn. I. ÚS 746/2013 z 11. decembra 2013 (doručenom sťažovateľke 17. januára 2014, pozn.), ktorým bola sťažnosť taktiež odmietnutá aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, na ktoré tam predostreté závery ústavný súd odkazuje aj v prípade tejto sťažnosti.

13. K argumentácii sťažovateľky o porušení práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces zaručeného čl. 47 charty a z neho vyplývajúcej zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce súdy pred rozhodnutím o posúdení zmluvnej podmienky (rozhodcovskej doložky) ako nekalej nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka využila proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu odvolanie ako riadny opravný prostriedok, v ktorom brojila proti postupu okresného súdu v exekučnom konaní. Sťažovateľkou uplatnenými argumentmi sa krajský súd v napadnutom rozhodnutí náležite zaoberal a vyložil svoje závery, pre ktoré vzhliadol postup a napadnuté rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne. Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska jej materiálnej stránky postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku. Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom. Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozhodnutím bol v danej veci princíp kontradiktórnosti súdneho konania, ktorý

je obsahom práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty, dodržaný, čím k porušeniu označených práv dôjsť nemohlo.

14. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody a predostretú argumentáciu ústavný súd konštatuje zjavnú neopodstatnenosť námietok sťažovateľky voči napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, v dôsledku čoho rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľky v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti a nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

15. V závere svojej argumentácie ústavný súd dodáva, že nemohol prehliadnúť predovšetkým „hmotnoprávne“ aspekty tvoriace nosné dôvody podaných súdnych žalôb v konaní pred všeobecnými (exekučnými) súdmi v kontexte s už právoplatnými rozhodnutiami súdov (všeobecných i ústavného), ktoré sa týkali množstva podobných prípadov súvisiacich s tým istým účastníkom, a to spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s. r. o. Tieto sú pre všetkých zainteresovaných už notoriety, preto nie je potrebná ich konkretizácia. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva aj otázka, aký význam a efektivitu má pre sťažovateľku tento postup, keďže aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

16. V kontexte s už uvedeným ústavný súd už iba dodáva, že právny zástupca sťažovateľky aj takýmto spôsobom zahlcuje ústavný súd podaniami, o ktorých je/musí si byť už dopredu vedomý, že nebudú v konaní pred ústavným súdom vzhľadom buď na rovnaký spôsob ich vybavenia v predošlom období, alebo na dôvod namietania neexistujúcich porušení základných práv a slobôd úspešné, a ktorých spracovanie z hľadiska časového a kapacitného bráni ústavnému súdu venovať sa tým veciam, ktoré si zasluhujú pozornosť, dokonca i jeho zásah. Takýto postup advokátskej kancelárie ústavný súd vníma

len ako snahu o získanie materiálnych prostriedkov (odmeny) bez ohľadu na to, či taký postup zákon umožňuje, a je to porušením buď zákonných, alebo etických povinností advokáta.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2014